

Berichten

(v.l.n.r.) Ben Besselink, Henk Roelofs en Marcel Lefferts

Innovatieve ontwikkelingen bij De Dommel

Waterschap De Dommel onderzoekt of slib op een innovatieve manier samen met andere afvalstromen uit de regio Eindhoven kan worden verwerkt op de slibverwerkingsinstallatie in Mierlo. Wat betekent dat voor SNB en de overige aandeelhouders? Henk Roelofs en Ben Besselink van Waterschap De Dommel en SNB-directeur Marcel Lefferts in gesprek over de stand van zaken.

Kan slib op een meer duurzame en innovatieve manier worden verwerkt? Bijvoorbeeld in combinatie met andere afvalstromen zoals gft en mest. Die vraag ziet Waterschap De Dommel graag beantwoord.

Open atelier

Eerder dit jaar deed het waterschap daarom een verkenning naar haalbare oplossingen voor een duurzame en innovatieve verwerking van organische stromen rondom de slibverwerkingsinstallatie Mierlo. Henk Roelofs, directeur innovatie

en bedrijfsvoering: 'We hebben geïnteresseerde partijen – denk aan industriële bedrijven, afvalverwerkers, energiebedrijven, gemeentes, kennisinstututen en landbouwinstellingen – uitgenodigd om in een open atelier na te denken over de haalbaarheid van het project. Door marktpartijen in een vroeg stadium te betrekken willen we de bestaande kennis op het gebied van afvalverwerking en -hergebruik optimaal benutten.'

Lees verder op de volgende pagina

Vervolg van de vorige pagina

Enthousiasme

De eerste bevindingen stemmen positief. Het enthousiasme vanuit de markt blijkt groot en kansen lonken op het gebied van verbeterde waterkwaliteit, energie-opwekking, terugwinning van grondstoffen en de verbetering van de luchtkwaliteit. Juist in de samenwerking met andere partijen ligt het voordeel. Inmiddels wordt met het dagelijks bestuur van Waterschap De Dommel overlegd welke rol het meest past bij het toekomstige waterschap. 'De vraag is: welke richting gaan we uit en wat zijn de consequenties daarvan,' zegt Ben Besselink, dagelijks bestuurder bij het waterschap. 'Er zijn veel scenario's denkbaar. We willen dit jaar een keuze maken.

De kennis van marktpartijen nemen we daarbij mee. Ook die van SNB. Daarbij moeten we overigens nadrukkelijk rekening houden met de contractafspraken die we met SNB hebben over slibverwerking.'

Niet in de ijskast

SNB is nauw betrokken bij het project. Marcel Lefferts: 'Met onze kennis en ervaring op het gebied van slib leveren wij graag een bijdrage en helpen mee met de vormgeving van dit project.

Ook staan we open voor een uitbreiding van onze activiteiten.' Een belangrijke randvoorwaarde is daarbij wel dat Waterschap De Dommel er rekening mee houdt

dat de hoeveelheid slib en de kwaliteit daarvan van invloed is op onze bedrijfsvoering. 'Wijzigingen hebben ook gevolgen voor onze andere aandeelhouders,' benadrukt Marcel. 'Mogelijke effecten op de bezettingsgraad van onze installatie moeten worden gecompenseerd met nieuwe initiatieven in de slibmarkt. Maar we moeten niet te snel beren op de weg zien. We staan juist open voor innovatieve ideeën.'

Roelofs sluit zich daarbij aan: 'Er zijn zoveel mogelijkheden. Die moet je niet in de ijskast zetten. Het is belangrijk dat we onze nek uitsteken. Het is tijd dat we de kennis die we hebben gaan vermarkten.'

Op het vinkentouw

SNB is als ketenpartner nauw betrokken bij de ontwikkelingen in de waterschapswereld. Bij nieuwe ontwikkelingen delen we graag onze kennis en expertise als slibverwerker. Dus ook als er in waterschapsland intensief wordt nagedacht over nieuwe methoden om slib te verwerken. Bijvoorbeeld bij Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR), dat onderzoek doet naar de vergassing van slib.

Ook Waterschap De Dommel verkent innovatieve manieren om met slibstromen om te gaan. Samen met marktpartijen wordt gekeken naar mogelijkheden om verschillende afvalstromen, zoals gft, mest en zuiveringsslib, op een optimale manier te verwerken. De bundeling van kennis kan zowel economisch, maatschappelijk als milieutechnisch interessante voordelen bieden.

Als slibkenner is SNB nauw betrokken bij deze bewegingen en staan we open voor innovatie. Mochten nieuwe verwerkingsmethoden een aantrekkelijk alternatief bieden, dan zit SNB op het vinkentouw!

Marcel Lefferts, directeur SNB

Op weg naar 100% fosfaatrecycling

In 2015 wil SNB dat al het fosfaat uit de slibverbrandingsassen volledig wordt gerecycled. Werk aan de winkel dus. Gelukkig zijn de nieuwe ontwikkelingen veelbelovend.

SNB produceert op jaarbasis ongeveer 36.000 ton slibas. Daarvan kan het Vlis-singse bedrijf Thermphos ongeveer 8.000 ton per jaar gebruiken om er fosfaat uit terug te winnen. Omdat Thermphos alleen met ijzerarm slib uit de voeten kan, onderzoekt SNB ook andere technieken.

Nek uitsteken

Geruime tijd is er samen met het Oostenrijkse bedrijf ASH DEC gezocht naar mogelijkheden om slibas op te werken tot fosfaatrijke kunstmest. ‘Inmiddels is de techniek er rijp voor,’ zegt Leon Korving, manager proces en milieu bij SNB. ‘De grote drempel is echter de bouw van de eerste installatie. Daar moet iemand z’n nek voor uitsteken.’

Eerdere plannen om een installatie in München te bouwen zijn afgeketst. Met de Duitse afvalverwerker Remondis is ASH DEC nu in vergaande onderhandeling om een installatie in Berlijn te bouwen.

Niet op één paard

Omdat SNB niet graag op één paard wedt, wordt ook dicht bij huis gekeken naar kansen. Een nieuwe ontwikkeling zijn de gesprekken met slibverwerker HVC uit Dordrecht. Omdat beide bedrijven dezelfde slibverbrandingstechniek gebruiken – en dus dezelfde askwaliteit overhouden – is het interessant om te kijken naar mogelijkheden om gezamenlijk te investeren in een fosfaatopwerkingsinstallatie. Leon: “Samen investeren, betekent kosten delen en meer schaalgrootte realiseren.”

Via België naar Bulgarije

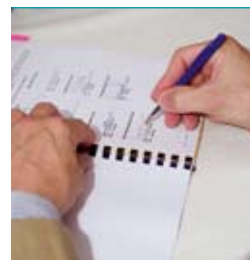
Ook andere gezamenlijke investeringsmogelijkheden liggen in het verschiet. Inmiddels hebben er gesprekken plaatsgevonden met een Belgisch bedrijf dat onderzoek doet naar het terugwinnen van fosfaat uit laagwaardige fosfaaterts. Laagwaardige fosfaaterts is qua kwaliteit vergelijkbaar met de slibverbrandingsas van SNB en HVC. “Dit bedrijf ziet kan-

sen om een kunstmestproduct uit onze assen te maken,” aldus Leon. “Ze verwachten de techniek binnen een jaar te kunnen toepassen in een full scale installatie die ze in Bulgarije hebben staan.”

Verdere ontwikkelingen die bijdragen aan meer kennis op het terrein van fosfaatonderzoek zijn het recente lidmaatschap van Leon van de begeleidingscommissie van de Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA). Daarnaast lopen er studies bij Waterschap Scheldestromen i.o. en Waterschap Regge en Dinkel naar struvietwinning – een methode om fosfaat terug te winnen – op de rioolwaterzuiveringsinstallaties.

Aandeelhouderschap Zeeuwse waterschappen beklonken

Waterschap Zeeuwse Eilanden en Waterschap Zeeuws-Vlaanderen zijn aandeelhouder geworden van SNB. Op donderdag 1 juli vond op kasteel Maurick in Vught de officiële ondertekening plaats.

Het is een turbulent jaar voor de Zeeuwse waterschappen. Terwijl de fusie van beide waterschappen tot het nieuwe Waterschap Scheldestromen in volle gang is – 1 januari 2011 is de samensmelting een feit – werd eerder ook besloten aandeelhouder te worden van SNB. Op 1 juli bezegelde een handtekening van dijkgraaf Toine Poppelaars, alsmede van de bestaande aandeelhouders, de toetreding als aandeelhouder tot SNB. Ook collega-bestuursleden Joop Dees en Willem Ginjaar waren namens de Zeeuwse waterschappen vertegenwoordigd.

Ingelijst

De ondertekening vond plaats in het bijzijn van alle SNB-aandeelhouders, diverse commissarissen, SNB-directeur Marcel Lefferts en een jurist en notaris. Na ondertekening ontvingen de vertegenwoor-

digers van de Zeeuwse waterschappen uit handen van Marcel Lefferts een chique lijst met foto's van de slibverbrandingsinstallatie van SNB.

Sterk verhaal

Met de toetreding tot SNB als aandeelhouder verzekert Waterschap Scheldestromen i.o. zich van continuïteit in de afvoer en verwerking van slib. Het water-

schap neemt voor 7,8 procent deel in het aandelenkapitaal van SNB. Eerder gaf dijkgraaf Toine Poppelaars de volgende verklaring voor de keuze voor SNB-aandeelhouderschap: 'SNB heeft een sterk verhaal en weet dit goed uit te dragen. Dat inspireert. Wij denken als aandeelhouders graag mee over ontwikkelingen die verder bijdragen aan het sluitend maken van de keten.'

(v.l.n.r.) Lambert Verheijen, Joseph Vos, Gerrit Kok, Marcel Lefferts, Toine Poppelaars, Peter Glas en Stefan Kuks

Kort Nieuws

Regge en Dinkel op bezoek

Op donderdag 16 september zal een grote delegatie van Waterschap Regge en Dinkel een bezoek brengen aan SNB in Moerdijk. Circa vijftig medewerkers van het waterschap krijgen 's morgens van SNB-directeur Marcel Lefferts een presentatie over het bedrijf. Daarna volgt een rondleiding door de slibverbrandingsinstallatie. Het bezoek is min of meer een opfriscursus en staat in het teken van een hernieuwde kennismaking met de slibverwerker.

Vernieuwde website www.snb.nl

SNB heeft een fonkelnieuwe website. Het vernieuwde online gezicht heeft een fraaie, eigentijdse uitstraling en bevat veel actuele informatie. De site voldoet bovendien aan de wensen van de moderne internetgebruiker. Zo kun je via een RSS-feed voortdurend op de hoogte blijven van het laatste SNB-nieuws. Ook biedt de website een zoekmogelijkheid en kunnen pagina's eenvoudig worden geprint. Kortom, snel naar www.snb.nl!

Heeft slibvergassing de toekomst?

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) onderzoekt de mogelijkheid om slib te vergassen. Op de rioolwaterzuivering in Nieuwegein loopt een pilot-project. SNB volgt de ontwikkelingen op de voet.

‘De techniek van vergassen was al rond 1800 bekend, maar het vergassen van zuiveringsslib is helemaal nieuw in Nederland,’ vertelt Tonny Oosterhoff, projectbeheerder bij HDSR. ‘Wij onderzoeken op de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) in Nieuwegein of deze techniek een interessant alternatief is voor slibverbranding.’

Het vergassen van slib lijkt in veel opzichten op slibverbranding. Het verschil zit hierin: bij het vergassingsproces wordt dusdanig weinig zuurstof toegevoegd dat het slib niet volledig verbrandt. Daardoor ontstaat koolmonoxide (CO) in plaats van koolzuurgas (CO₂). Koolmonoxide is een brandbaar gas dat in een gasmotor kan worden verstoekt. Door een generator aan de motor te koppelen, kun je energie opwekken.

Voordelen

‘De energie die we uit de gassen opwekken, kunnen we hier ter plekke toepassen,’ zegt Oosterhoff. Hij ziet nog meer voordelen. ‘We dragen op die manier meteen bij aan de doelstelling van de waterschappen om een energieneutrale rioolwaterzuivering te creëren. Sterker nog: we produceren straks een overschot aan groene energie. Ook zal, door lokaal het slib te vergassen, het aantal transportbewegingen voor de afvoer van slib naar de verbranding drastische dalen. Denk alleen al aan de milieuvoordelen en de verminderde verkeersdruk als je al die duizenden tonnen slib niet meer per as hoeft te vervoeren naar slibverwerkers.’

Bedreigend

Aanvullende proeven moeten uitwijzen of vergassing de verwerkingsmethode van de toekomst blijkt te zijn. Het vergassen van zuiveringsslib is een noviteit en bevindt zich nog in een testfase. Aan de hand van een businesscase onderzoekt HDSR of het vergassen van slib een voldoende rendabel alternatief is voor andere manieren van slibverwerking. SNB is hierbij nauw betrokken. Marcel Lefferts, directeur van SNB: ‘Wij geven graag onze expertise op het gebied van slibverbranding

mee aan HDSR.’ Vindt SNB deze concurrerende techniek dan niet bedreigend? ‘Enerzijds wel,’ geeft Marcel toe. ‘Anderzijds: we zijn een waterschapsbedrijf en zoeken naar de beste oplossing voor de slibketen. Als dat vergassing blijkt te zijn, denken we daar graag in een vroeg stadium constructief over mee.’

Argusogen

Op de RWZI Nieuwegein worden inmiddels de eerste pilotproeven voorbereid. Ondertussen worden ook vergelijkbare initiatieven in het buitenland met argusogen gevolgd. ‘In de Duitse stad Balingen staat een vergassingsinstallatie die al sinds 2002 in bedrijf is. ‘We zouden graag een keer testen hoe ons slib het doet in zo’n installatie,’ aldus Oosterhoff.

Als aanvullende proeven positief uitpakken, staat voor 2011 de bouw van een demo-installatie gepland die de slibproductie in Nieuwegein moet gaan vergassen. Geraamde kosten: 5 miljoen euro. Oosterhoff: ‘Die investering kunnen we ons alleen permitteren als we dankzij slibvergassing energie gaan produceren of ten minste energieneutraal worden. Dat is nog een van de onzekerheden.’

Gaan de waterschappen op termijn wellicht hun eigen slib verwerken? ‘Dat valt nog te bezien,’ zegt Oosterhoff. ‘Slibvergassing is een heel andere tak van sport dan waterzuivering. Misschien moeten we op termijn de conclusie trekken dat SNB ook de vergassing van slib op onze RWZI’s voor haar rekening neemt.’

Vergassingsinstallatie RWZI in Balingen (Duitsland)

Nieuwe gezichten in de RvC

De Raad van Commissarissen (RvC) van SNB is drie nieuwe leden rijker: Arend Fernhout (waterschap Rivierenland), Joop Dees en Willem Ginjaar (waterschap Scheldestromen i.o.) maken tijdens de raadsvergadering op 14 september hun debuut. Even kennismaken...

Arend Fernhout RA is lid van het dagelijks bestuur van Waterschap Rivierenland. Hij beheert daar de

portefeuille Middelen, Communicatie en Regelgeving. Fernhout volgt in de RvC zijn collega Arjan Rijdsdijk op als commissaris. Van huis uit registeraccountant verwacht Fernhout naast zijn bestuurlijke bijdrage een specifieke bijdrage te kunnen leveren op het financiële en organisatorische vlak. "Ik kijk uit naar een prettige en collegiale samenwerking."

Joop Dees beheert de portefeuille Zuiveringsbeheer bij Waterschap Scheldestromen i.o. Dees ziet mogelijk-

heden inbreng te leveren vanuit relevante praktijksituaties binnen het eigen waterschap. Belangrijk vindt hij de aandacht voor innovatie en de research naar hergebruik en vermarkting van reststoffen die vrijkomen bij slibverbranding. "Het geeft me een goed gevoel om commissaris te zijn bij een bedrijf met zoveel expertise in huis."

Willem Ginjaar is dagelijks bestuurder bij Waterschap Scheldestromen i.o. met in de portefeuille de waterketen. Ginjaar wil als commissaris een positief-kritische bijdrage leveren. Zijn focus ligt daarbij op thema's als duurzaamheid, milieu, innovatie en continuïteit in de slibverwerking. "Ik heb mijn bezoeken aan SNB altijd als bijzonder prettig ervaren. Ik voelde me welkom en m'n mening werd op prijs gesteld."

SNB presenteert artikel in Estland

Een door SNB en TU Delft gepubliceerd artikel over N₂O-emissies (lachgas) bij slibverbranding is begin juli in de Estlandse hoofdstad Tallinn gepresenteerd. Leon Korving, manager proces en milieu bij SNB, deelde op een symposium over waste management nieuwe inzichten op het gebied van de reductie van lachgasemissies.

Het symposium in Tallinn stond in het teken van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van waste management. Hoewel er met name afgevaardigden van universiteiten op de bijeenkomst waren afgekomen, en relatief weinig vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, houdt Leon een goed gevoel over aan het symposium. 'Het voornaamste doel is om de kennis die wij opdoen vast te leggen en met anderen te delen. Daarin zijn we geslaagd.'

Gratis beschikbaar

SNB heeft het eerder gepubliceerde artikel inmiddels ook open source gemaakt.

Iedereen kan er nu gratis via internet over beschikken. In het artikel kun je onder meer lezen dat SNB erin is geslaagd om de uitstoot van N₂O met 68 procent te verminderen. Dit is gelukt door de verhouding zuurstof en brandstof in de oven aan te passen. Ook werd is samenwerking met TU Delft ontdekt dat het ontwerp van de oven van invloed is op de lachgasemissies.

Op www.snb.nl is het gepubliceerde artikel te downloaden.

N.V. Slibverwerking Noord-Brabant
Havennummer 348
Middenweg 38
4782 PM Moerdijk

Postbus 72
4780 AB Moerdijk

Telefoon: (0168) 38 20 60
Telefax: (0168) 38 20 61
Internetadres: www.snb.nl
E-mailadres: info@snb.nl

SNB Berichten verschijnt in een oplage van 650 exemplaren • Jaargang 15

Realisatie:
Taalent Communicatie,
Utrecht/Etten-Leur

Fotografie:
SNB, Erik Teubner, Frank Poppelaars,
Kees van Welzenis